

באהבה ובאמונה

ב"ס"ד • כ"ז טבת ה'תשפ"ו • זארא • גליון 1541 • נא לשמור על קדושת הגליון

כניסת השבת: ירושלים 16:22 ת"א 16:40 חיפה 16:30 ב"ש 16:39
צאת השבת: ירושלים 17:37 ת"א 17:38 חיפה 17:35 ב"ש 17:38

נכון לעכשיו

הרב דב ביגון ראש מכון מאיר

והבאתי אתכם אל הארץ

ארבע לשונות הגאולה - שמבקש השי"ת ממושה רבינו ע"ה שיאמר אל בני ישראל "והוצאתי אתכם... והצלתי אתכם... וגאלתי אתכם... ולקחתי אתכם..." (שמות ו, ו-ז) - מרמזות לא רק על יציאת מצרים אלא גם על היציאה משעבודן של ארבע מלכויות ששלטו בישראל: בבל, פרס, יוון ואדום כדברי בעל הטורים שמפרש "ולקחתי אתכם", כנגד מלכות אדום שהיא הקשה מכולן, ולכן כתוב 'ולקחתי' כאדם הלוקח בחזקה.

כידוע, גלות אלפיים השנים היא גלות אדום, והיא הקשה מכל הגלויות. ואכן ביציאה מהגלות האחרונה עברנו את השואה הנוראה שהייתה הדבר הקשה ביותר בתולדות עמנו האהוב, ששליש ממנו נרצח על ידי הנאצים ימח שמם וזכרם. אבל מיד אחרי השואה קמה מדינת ישראל בסיעתא דשמיא, ומתקיימת בנו הלשון החמישית של הגאולה "והבאתי אתכם אל הארץ אשר נשאתי את ידי לתת אותה לאברהם ליצחק וליעקב, ונתתי אותה לכם מורשה אני ד'" (שמות ו, ח).

נכון לעכשיו, "אשרינו מה טוב חלקנו, מה נעים גורלנו ומה יפה ירושתנו" (מתוך הקדמה לתפילה), שדורנו זוכה לראות עין בעין בשושן ד' ציון, ובהתקיימות ההבטחה האלקית "והבאתי אתכם אל הארץ... ונתתי אותה לכם מורשה אני ד'" (שם). אנו זוכים להרבה אור אבל עדיין יש לא מעט צללים, ולכן אל לנו להיות כבני ישראל במצרים "שלא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה". ואמנם אנו רואים כיצד אותם סימנים של עקבתא דמשיחא שחז"ל מתארים כגון, חוצפה יסגא, מלכות תיהפך למינות, אין תוכחה, אנשי הגבול יסובבו מעיר לעיר ולא יחוננו, האמת תהא נעדרת, ולא רק מרידה מוסרית ושחיתות שלטונית אלא גם משברים משפחתיים ואישיים "נערים פני זקנים ילבינו... בן מנוול אב בת קמה באמה כלה בחמותה אויבי איש אנשי ביתו לפני הדור כפני הכלב". אבל אין להיתפס לייאוש, אדרבא, צריך להאמין ש"גבוה מעל גבוה שומר". ולכן מסיימים חז"ל: ועל מי יש לנו להישען - על אבינו שבשמים (עין סוטה מט ב). ואנו נמשיך בע"ה לצעוד במעלה הדרך המפותלת באהבה ובאמונה לגאולה ולנחמה שלמה במהרה בימינו, אמן.

בציפייה לישועה השלמה

צ"ר הנמן ב"ש 15

העלון מופץ ב-50,000 עותקים
לפרסומים והקדשות בעלון ובאתר: 026461302
headoffice@emeir.org.il \ ההכנסות קודש למכון מאיר
תוכן המודעות באחריות המפרסם בלבד

רוח של גבורה

ראיון עם הרב אלישע וישליצקי זצ"ל
לרגל יום השנה ה-7 לפטירתו | 4

כבד, לב, ומוח

2 | הרב אמיר דומן

"טהרת המחנה"

2 | הרב יואב מלכא - סיפור

תורה וישראל - חד הוא

3 | הרב יורם אליהו

מכת דם - להישען רק על ה'

3 | הרב און טרבלסי

בית הספר הגבוה לעבודת המידות

5 | הרב ליאור לביא

גיור על ידי כל רב

8 | הרב שלמה אבינר

עשר המכות על הדיקטטורה האיראנית!

8 | הרב חגי לונדין

אהבה חדשה בנישואין בגיל השלישי

6 | אסתר אברהמי

למה הילד לא מקשיב?

6 | אורית דהן

זוגיות וחומר

יום עיון לקראת ט"ו בשבט

יתקיים ביום שלישי ט' בשבט

בנושא: משברים וצמיחה בגיל הנעורים

פרטים בגליון הבא ובערוץ מאיר

לתרומות למכון מאיר:
בטלפון 02-6461328
באתר meirtv.com
או סרקו את הברקוד

• אלפי שיעורים
• קירוב רחוקים
• מאות תלמידים
• ערוץ ילדים
• אולפן גיור

היו שותפים

בהוספת יהדות באהבה!

כבד, לב, ומוח

"כבד לב פרעה", אומר ה' למשה, "מאן לשלח העם". מי שעוד לא שמע את הרב עובדיה יוסף ואת הרב מרדכי אליהו, זכר קדושים וצדיקים לברכה, מספרים את סיפור המדרש על האריה, השועל והחמור - שיריון לחפש ולצפות. חכמי ישראל מלמדים איך לספר ביציאת מצרים, עם כל שניותם ופיקחותם, ולנו נותר רק לצחוק עד דמעות ולהפנים את המסר. ומהו בעצם המסר? הילקוט שמעוני מספר כך: "כבד לב פרעה" - אמרו: למה הדבר דומה? לארי ושועל שהיו הולכין בספינה, והיה החמור מוכס, ועומד ומעכב הספינה. אמר להם החמור: "תנו לי מכס המלך!" אמר לו החמור: "מן המלך אני נוטל - ולגנזיו אני מכניס!" והיה האריה שואל על מה ולמה נעצרה הספינה? אמר לו השועל: "מפני חמור זה שמעכב ואומר 'תנו לי מכס המלך'." אמר הארי: "קרבו לי הספינה!" ויצא וטרפו לחמור. נתנו לשועל ואמר לו: "סדר לי אבריו של שוטה זה." הלך השועל וסידרן. ראה השועל את ליבו של החמור וחמד לו, נטלו ואכלו. מיד נבהל: "מה אעשה כשיבא האריה ויחפוץ בליבו העסיסי של החמור?" מיהר ונטל את כבדו, ונתנו במקום ליבו. כשבא הארי מצא אבריו נתוחים. אמר לו: "ליבו של שוטה זה, היכן הוא?" אמר לו: "אדוני המלך,

חסרת משמעות: מן המלך אני נוטל - ולגנזיו אני מכניס! מדוע? משום שחל אצלו נתק בין "המלך", לבין "המשימות המלכותיות". חסר אצלו ה"לב". כשהבורא מודיע לך שהוא רוצה לגאול את בניו מתחת "חסותך" - מה הטעם להתעקש ולאחוז בהם עוד בכוח? לא מספיק להיות "דבק במשימה" כשלעצמה, גם אם אתה מכיר שיש בעולם מלך שקבע את המשימה. אין ערך ל"ביצוע המשימה" גרידא, אם אינך מבין שרשב"ע בחר בכך לתפקיד מתוך אהבתו ורצונו לגדל אותך, ולקרב אותך אליו. אם חסר "לב", לא תוכל למלא את מקומו ב"כבד", בעודך מוטיבציה מעשית. התוצאה היא שקיבלנו במקום מלך - מלך, מוח, כבד, כבד. ועל זה נאמר שהקב"ה "מכיר רמיה" - משפיל גאים. ובהמשך הבלתי נמנע, גם ה"מוח" מתעקם, מתעוות ומסתובב לחלוטין, "מאה שמונים מעלות" - ונעשה "עורף במקום פנים" - פרע"ה מלשון עורף, עד שגם הוא נערף ממלכותו הרשעה. ואנחנו, כדי להגן בעדנו מלהפוך לפטר חמור שנערף, חלילה, נפדים בשה טהור ותמים, ומניחים קשר של תפילין על העורף, לקשר ולפתול את כל כוחות חיינו במחשבה העליונה, מחשבתן של ישראל שקדמה לכל, ומתוך כך מצמיחה בנו לב טהור וכבוד ה' א-ל חי בקרבנו.

לא היה לו לב, כי אם כבד. שאם היה לו לב, לא היה נוטל מכס מן המלך ואומר לך כך... אף כך פרעה הרשע, אם היה לו לב לא היה אומר למלך מלכי המלכים: "מי ה' אשר אשמע בקולו?" - זהו שנאמר: כבד - לב פרעה... בשורה התחתונה - ה"לב" של פרעה נעשה "כבד". בשפה הפנימית של התורה, ידענו שמלכות ה' העליונה והאינסופית משתקפת ומתגלה בכל העולמות והימדים, בקדושה משולשת: מלך - מוח, לב, כבד. זהו שיעור קומה שלם של התוכן המהותי הפנימי של הקיום של כל מציאות ומדרגת חיים. הסדר הישר מתחיל מלמעלה כלפי מטה: המוח הוא עולם המחשבה, משכן הנשמה והשכל הטהור. זהו המקום שבו מתגלה האמת: "אמת מלכנו - אפס זולתו". הלב הוא יסוד הכיסופים והתשווקה לחיבור שלם עם מה שהשכל משיג ומכיר כאמת ויושר. ואילו הכבד הוא המאסף לכל העולם המעשי וכוחותיו, המאגד ורוחם את כוחות החיים והיכולות לטובת הלב והמוח. כאשר הקב"ה, "מלך החיות" במשל, מלך חיי החיים ברוך הוא, מינה את פרעה להיות "מוכס" ולגבות את חובות בריותיו, הסיבה היא שצריך מישהו עם "ראש קשה" שלא יודע חכמות, ועושה את עבודתו נאמנה, שלא בערמומיות. לכן נבחר החמור ולא השועל כמוכס. אבל החמור מתנשא למלך, ומתעקש "לכבד את חובתו" גם כשהיא

מסוד שיח בעלי תשובה

הרב יואב מלכא | סיפור

היטב קולות עגבי עגבים פורצים ממכשיר הטלוויזיה הגדודי ומיד אחריהם נהמות חשק וצחקוקים של כמה וכמה מחיילי הגדוד הצופים בתכני התועבה. ובדומה לפנחס בשעתו רצה לקחת רומח ולנועצו אל "קובתה" של הטלוויזיה הגדודית. בקושי רב התאפק מלבצע מחשבתו. הלך למגורי הסגל, קרא את המג"ד וקבל בפניו. "אנחנו בכוננות רמה ד והשעה שעת מלחמה והחיילים מרותקים לסרטי תועבה?? בזיון! אם אתה לא מטפל בעניין מיד" אמר "אני שולח תלונה עכשיו לנציב קבילות החיילים ונראה דבר מי יקום". דבריו נאמרו בלהט קודש. "טוב טוב, תן לי לטפל בזה" הפציר המג"ד. נכנס בפסיעה גסה למועדון וגרש את כל החיילים "הנצמדים אל בעל פעור". החיילים המאוכזבים והרוגזים שנפלטו מן המועדון, שוטטו אנה ואנה, בועטים בקצה נעליהם בקרקע החולית כדי לפרוק זעמם ומסנגים מפייהם צקצוקי קלילות על ראש המג"ד. המשך הסיפור בעמוד 4 <

הגיליון מוקדש לעילוי נשמת **ישראל שכטר ז"ל** במלאת שמונה עשרה שנים לפטירתו מורה ומחנך במקוה ישראל ובתיכון יבנה בחולון מפקח ומחמ"ד במינהל לחינוך ההתיישבותי נלב"ע בשבת פרשת וארא כ"ז טבת תשס"ח **תנצב"ה** המשפחה

"טהרת המחנה"

אין חוזק כחסידות בתחילתה. שיחקה לו השעה בראשית תשובתו. כל חושיו דרוכים לקלוט את רשמי הקודש. עושה חיל בתפילתו, תורתו והליכותיו. בית המדרש והמולתו הם מקום חיותו עד שכמעט נהפך והיה לאיש אחר... שש ושמוח בחברת בני תורה ששפה אחת להם. נדמה לו ששמע אותה אי פעם במעי אמו כשנר היה דולק לו על ראשו ומלאך לימדו את התורה כולה. ואף שסמוך לצאתו מרחמה סטרו המלאך ושיפחה ממנו, דומה לו שרושם הסטירה הולך ופג. כן, עד כדי כך! יום ראשון בשבוע. מועד צאתו למילואים. נכנס לרבו וסיפר לו שחושש פן יפגם וירד בקודש. ורבו, כיוון שכהן הוא, הניח שתי ידי על ראשו וברכו שיקדש שם שמים ברבים, לחץ ידיו בחמימות, ליווהו עד פתח הישיבה ונופף לו בברכת צאתך לשלום... הימים ימי מלחמת המפרץ ואומנותו הצבאית בחיל הנ"מ, בתחום טיילי קרקע אוויר - צ'אפארל שמם - הנשואים על גבי זחליל ממונע. מיקום הגדוד בסביבת הכור האטומי. משימתו להגן על מקום אסטרטגי זה מפני חדירת מטוסי אויב. המתח היה רב באותם ימים לנוכח הסכנה הגדולה שנשקפה מכיוון צפון מזרח על ידי סאדאם חוסיין וצבאו המבקשים לזרוע הרס וחורבן בערי ישראל ולעשותן "תל מלח", בכוח ההרס של טיילי הסקאד שפגיעתם רעה כנודע. דרגת הכוננות נסקה לרמה ד'. והיה אם יכשלו מערכות ה"ירוט המוקדם" כולן, ומטוסי אויב חורשי רעה יחמוקו ויינצלו "מבין שיני אריות"

התורה הגויצלת

שיחות

הרב צבי יהודה לפרשת וארא

תורה וישראל – חד הוא

נאמר בפרשה (ו, ח), "והבאתי אתכם אל הארץ... ונתתי לכם אותה מורשה אני ה'". מלמד הרצ"ה, כי מורשה הוא ביטוי מיוחד לארץ ולתורה, גם התורה נקראת מורשה, "תורה ציווה לנו משה מורשה קהלת יעקב". יעקב נקרא בחירי האבות, הוא המסקנה של עניין האבות שלנו, לכן אצלו מופיע הגילוי והעניין של התורה. מצד שני גם הארץ נקראת מורשה, שם זה כולל את שתייהן, מפני שהן קשורות זו בזו, הארץ היא התורה, והתורה היא הארץ. רק בארץ תיתכן האחיזה הממשית של התורה, וכן האחיזה הממשית והקיום של ישראל היא התורה.

הרב יורם אליהו
ר"מ במכון מאיר

ישראל קיים במציאות, אבל אמתיות מציאותו היא ישראל החי. מה עניין החיים? החינוך, צלם אלוקים שבו, המהות הפנימית שבו, לכן הביטוי "ישראל החי", ממילא כולל תורה. "כי הם חיינו ואורך ימינו".

המציאות הפנימית של ישראל, צלם אלוקים שבו, חינוכותו, הנשמתיות שלו - מתגלה בתורה, דרכה הוא מופיע את עניינו בעולם. בספר בראשית נאמר, "ויציר ה' אלוקים את האדם", והיצירה הזאת מתגלה אחר כך ביצירת, "עם זו יצרתי לי תהילתי יספרו" (ישעיה מג, כא), יצירת האדם משתכללת עד מדרגת יצירת עם, ועניינו של העם הוא, "יצרתי לי", למעני "תהילתי יספרו". "השמים מספרים כבוד אל ומעשה ידיו מגיד הרקיע", כל הבריאה כולה מספרת כבוד ה', ועם ישראל נבחר כיצירה מיוחדת שעניינה לספר כבוד ה', מתוך עומק תורה מן השמים ומתוך עומק פנימיות נשמת ישראל שנוצרה ככה, "עם זו יצרתי לי תהילתי יספרו".

התורה היא הוראה שפונה אלינו. נאמר בפרשת משפטים, "והתורה... אשר כתבתי להורותם", על ידי תורה ומצוות. התורה היא כלל והמצוות הן הפרטים, לכן אנו מקדימים ללימוד התורה ולעליה לתורה את הברכה "אשר בחר בנו מכל העמים", ומתוך כך, "ונתן לנו את תורתו".

כל זה, אומר הרצ"ה, שייך לביטוי מיוחד של האור החיים הקדוש, "אם אין ישראל אין תורה". לו יצויר שאין ישראל בעולם, אין כתובת, אזי גם אין תורה. בסידור הבריאה האלוקית, מסודר שיש ישראל בעולם, יש כתובת של מקבלי התורה, ואילו יורדת ומופיעה התורה. זהו צד אחד אומר הרצ"ה, שאם אין ישראל אין תורה. אבל לא פחות מזה, אם אין תורה אין ישראל. יש אנשים, אומר הרב, ששקועים במחשבות שטחיות וחיצוניות, כשהם מדברים על אדם פלוני, הם רואים רק את צורתו החיצונית וחושבים שזאת הממשות שלו. אבל לאדם החי יש גם משהו פנימי, נשמה, נשמת האומה, שר האומה, מלאך האומה. עם

עומק הפרשה

הרב און טרבלסי ר"מ במכון מאיר

אמיתי¹. היאור שהיה מלא מים חיים שמספקים חיים לכל מצרים הפך לחומר נפסד של דם. כך הוכה כל החסון והביטחון המצרי שנשען על היאור. לפעמים אדם יכול לחשוב שהוא כבר בטוח ויציב. בעזרת הישגים שהשיג, נכסים שרכש או מעמד גבוה שאליו הגיע הוא מרגיש ששום דבר כבר לא יפיל אותו. ולפעמים גם מוציא את ה' מהתמונה, תודה רבה ה' אבל אני מסודר כבר בלעדיך. מכת דם פגעה באל שמספק למצרים יציבות כלכלית וביטחון. ברגע אחד הדבר שאתה הכי בטוח בו ונשען עליו יכול להפסיק להיות כזה. מים שמביאים חיים הופכים לדם שאי אפשר להיות בו. יתרה מזו התוצאה של מכת דם היא הפך כל היציבות שקיוו המצרים להשיג ממנו. לא רק שכבר אין להם ביטחון בפרנסה ובקיום שסיפק הנילוס, אלא הנילוס עצמו הופך לגורם שמאבד את ממונם. בזכות מי הנילוס כאמור התעשר עם"י ואילו המצרים איבדו את ממונם. העוגן היציב הפך לסיבה לנפילה. גם הדבר שנראה הבטוח ביותר אינו עומד בפני שם ה' שמהווה את כל הבריאה כל רגע מחדש, ואשר אותו באים לגלות עשר המכות. ודאי שהאדם צריך להשקיע ולפעול בשביל יציבות בחיים, אך יחד עם זאת להפנים שהיציבות האמיתית היא ההישענות על ה', שהוא ישמר את הטוב אליו הגענו וישלח בו את הברכה. מכת דם מלמדת שגם מה שנראה הכי יציב בעולם מתקיים רק ברצון ה' שהוא המשענת והעוגן האמיתי של החיים.

1. שמות רבה ט, י
2. שמות רבה ט, ט
3. ח, כב
4. י, ז
5. מנחות פה.
6. עפ"י דרשות הר"ן דרוש שלישי
7. ספורנו ואוה"ח ז, כא

מכת דם - להישען רק על ה'

עשר המכות מגלות את הנהגת ה' ואת שמו בעולם. לכן בכל אחת מהן גנוז עושר רוחני רב, והסדר שבו ניתנו מדויק ומכוון. ננסה אפוא להבין מדוע בחר ה' לפתוח את המכות דווקא במכה בה הופך היאור לדם.

חז"ל מספרים שבני ישראל התעשרו ממכת דם. המצרים יכלו לשתות מים רק כששילמו ממיטב כספם וקנו מישאל. יוצא שבמכת דם מתחילה להתקיים הבטחת ה' לאברהם ואחרי כן יצאו ברכוש גדול. אף שבני יצאו ברכוש גדול בכלי הכסף והזהב ששאלו מהמצרים, הם התעשרו, למען האמת, כבר במכה הראשונה בממון רב בבחינת 'עוץ סופן בתחילתן'. יציאת מצרים אינה מתרחשת ברגע אחד אלא היא תהליך מתמשך שניתן לחלק אותו לשלוש תחנות עיקריות - תחילת המכות, היציאה ממצרים, וקרעית ים סוף שהיא חותמת התהליך. הרכוש הגדול הוא חלק בלתי נפרד מהיציאה ומוכרח להתלוות אליה. לכן בכל אחת מהתחנות ישראל מוציאים רכוש ממצרים. במכת דם שלקחו את ממונם; ביציאה עצמה שלקחו כלי כסף וזהב; ובים סוף שהייתה גדולה ביזת הים מביות מצרים. משום כך המכות מתחילות במכה שמעשירה את ישראל. ודרכה גם מעודד אותם ה', כמו שקיימתי את הבטחת העושר כך אקיים גם את הבטחת הגאולה.

וחז"ל מסבירים טעם נוסף. ה' היכה תחילה את היאור משום שהיה אלוהים של מצרים. אלא שצריך להבין, שהרי למצרים היו סוגים נוספים של אלוהות כדוגמת הבהמות כפי שאמר משה "הן נזבח את תועבת מצרים לעיניהם ולא יסקלוננו"², ומדוע אפוא לקה היאור ולא הם. לכן נראה שבכל אחד משלושת סדרי המכות "דצך עדיש באחב" ה' היכה סוג אחר מאלוהי מצרים. בסדר דצך לקה

היאור שהפך לדם וממנו יצאו הצפרדעים. בסדר השני עמדו הבהמות במרכז בעיקר במכת דבר בה מתו הבהמות אלוהי מצרים. ובסדר השלישי ה' היכה את האל העליון במצרים אל השמש. הארבה כיסה את עין הארץ היא השמש וכמוכן מכת חושך שהעלימה אותה כליל. סדר הכאת אלוהי מצרים הוא היאור, הבהמות והשמש. השמש היא אמנם האל העליון של מצרים, אך מבחינת הקיום היומיומי היאור הוא האל המשמעותי ביותר. מצרים היא מקום מדברי ללא גשם, ובכל זאת הפכה לארץ שוקקת חיים רק בזכות מי היאור שמשקים את התבואה הפירות והירקות. האדם המצרי ראה ביאור את סיבת הקיום שלו במובן הכי פשוט ובסיסי ולכן הפך אותו לאל. ובלשון רש"י⁴: "אין גשמים יורדים במצרים ונילוס עולה ומשקה את הארץ ומצרים עובדים לנילוס". הנילוס היה המשענת והביטחון הכלכלי של העם המצרי. עליו הם סמכו וראו בו עוגן יציב שמספק להם איתנות וחוסן. את התפיסה הזו באה מכת דם לשבור. חז"ל מתארים⁵ שמכשפי מצרים לעגו למשה כשבא לעשות את המופתים לפני פרעה. אתה מכניס כישופים לארץ מלאה מכשפים. "תבן אתה מכניס לעופריים" (עיר מלאה תבואה). משה ענה להם⁶ שדווקא הם שמבינים בכשפים, צריכים להבחין בין מעשה אמת לכשפים של שקר ואחיות עיניים. דרך המכות מתגלה שם הויה, למען תדע כי אני ה'. שהיווה את העולם ומהווה אותו בכל רגע מחדש. הכשפים אינם מסוגלים לפעול הויה חדשה, אלא רק דמיון, כדוגמת מים בצבע אדום. אך במכת דם היאור קיבל הויה חדשה והמים שבו הפכו לדם ממש. דגים יכולים לחיות במים שהשתנה צבעם לאדום, אך בדם הם מתים. לכן הדגישה התורה "והדגה אשר ביאור תמות" להורות שהיה זה דם

ראיון עם הרב אלישע ויטליצקי זצ"ל לרגל יום השנה השביעי לפטירתו

שאלה שעולה במלוא עוצמתה, מה מקום המוסר במלחמה?

המוסר זו נקודה ישראלית יהודית. המוסריות היא המהות שלנו. כבר מסופר שהיה אברהם אבינו מפחד שמה הרג חפים מפשע. אם לא נהיה רגישים נחרוג מהמהות שלנו.

זה אומר להמשיך לרחם על אויבנו, איך זה מסתדר?
בשמואל א טו מתברר לנו שצריך גם להרוג וגם לא לחמול. איך יתכן? כתב המלבי"ם: לרחם - כן, אך לא לחמול. הרחמים הם רגש. אנו רגישים לכך שחיי אדם נגמרים. אולם החמלה היא סוגיה מוסרית שכלית שאסור לה להטעות אותנו. אם נהיה מוסריים ברמה הבסיסית ומתוך זה נצא לקרב לאומי או זה מוסרי. כיום יש עיוות של המושג מוסר. מהתקשורת מסתמן כי השמאל הוא המוסרי כביכול, והימין עסוק בהתנחלויות. אדם שנלחם - צריך שתהיה לו טהרה מוסרית. ולא ברור איך מי שמדבר בשם המוסר אך מתנגד לעם ולארץ הוא אכן מוסרי...

אז מה זה אומר בקרב הנוכחי?

אומר ריש לקיש כי כל מי שחומל על האזרחים מתאכזר לרחמנים. מתברר שצד אחד מהותי של המוסריות הוא אמנם לדאוג לחיילים שהם חלק מעמנו וממשפחתנו, אך יחד עם זה המוסר הוא בפירוש מלחמת הצדק בךשע, מלחמת הטוב ברע, ומהצד המוסרי הזה עלינו להמשיך ולמגר לחלוטין את ציר הרשע.

בימים אלו אסור לנו בשום אופן לדבר כקבוצה שולית, כזרם מסוים או כמפלגה - אלא רוח ה' היא על האומה כולה, ועלינו לראות היטב את הרוח הזאת, לחזק אותה ולרתום אותה לבאות. כאן המקום להתפלל שאלקי מערכות ישראל ייתן כוחות אמיתיים בקרב החיילים והאזרחים, הלוחמים והמשפחות, העורף והחזית, ומקבלי ההחלטות.

עם הנצח לא מפחד מדרך ארוכה!

אם לא נדלג עליו וניתן לו מקום, רק משם נוכל לצמוח. הנשמה האלקית הציבורית היא השרוש, והנפש היא רק ענף ממנה.

אם כן, ההתחזקות אינה מתחילה מן השכל אלא מההקשבה לכוח הציבורי שמתגלה, ואני רואה בכל רחבי הארץ ובמיוחד בדרום את האנשים חזקים. רואים אפוא בכירור שהציבור הוא שנותן לנו כוח. ויותר מכך, זה מקרין על החיילים שמגלים כוחות שלא מן העולם הזה. כוחות נפש אדירים!

האם זו רוח ה'?

רוח ה' היא על האומה בכללה. "עם הנצח לא מפחד מדרך ארוכה" זו לא סיסמא ריקה. אנחנו שואבים את החוסן, החוזק, מעולם נצחי ומוחלט שאינו תלוי בנו, הנהגה אלקית מכוונת. מן המקום הזה של הציבור לנצח, הכאב אינו יכול להפיל אותנו.

"איש את רעהו יעזור ולאחי יאמר חזק", איך לחזק את החלשים, וכמוכן גם את עצמנו ברגעי חולשה?
צריך להתחבר לתחושות הקשות שיש, ומתוך ענווה, אהבה ואמון צריך לשים כתף ולגלות בתוכם, בתוכנו, את כוחות החוזק, אשר נמצאים שם בוודאות. אבל הבעיה שלנו היא המסכים, שיוצרים מסך בין האדם לעצמו, ומחלישים את אמון האדם כלפי עצמו וכלפי כל המתרחש. הצפייה במסכים מטשטשת וגורמת לאנשים לא להאמין ביכולות שלהם.

מילת המפתח היא אמון. והחוזק יבוא מתוך ענווה ורצון לעשייה חיובית, אם זה להתנדב, לסייע, לעזור ולחזק, ואם זה להתחזק במילוי המשימות שלנו. כלומר עלינו להפעיל את עצמנו בצורה חיובית. צריך לזכור שככל שהמשפחה חזקה ברוחה כך זה מחזק את החיילים.

כמו כן יש לשים לב לחילוק בין חששות לדימיון. לצאת מהדימיון המחליש זו רק שאלה של החלטה! צריך להאמין שהתקופה הזאת מושכת כלפי מעלה ולשתף פעולה עם זה. המשיכה למטה היא דמיונית.

אנחנו מצויים בתקופה לא קלה, ומיטלטלים בין עוצמה לתחושה של חוסר אונים.

קודם כל צריך להתרחק מן המסכים! הם מבלבלים, מרפים ידיים וגורמים לעורף להיחלש. אני יכול להעיד מן האנשים הרבים בדרום ובכלל, כי ברמה של עמך בית ישראל נשמעים דווקא קולות של אחדות, של גבורה ואפילו של זקיפות קומה לאומית, שנצטרך לשמר אותם גם לימים רגילים. נכון שיש קשיים וכאב גדול, אך אם העורף חזק גם הצבא חזק. צריך לזכור שיש ברית הדדית בין העורף לצבא - העורף אמור לתת כוח לצבא והצבא לעורף.

כדי להתחזק עלינו להקשיב היטב לקולות של החברה, של הציבור, ומי שמצוי בשטח מרגיש באמת עוצמות גדולות.

מה מקור העוצמות האלו?

המקור הוא הנשמה של האומה, של הכלל, ומתוך זה ניזון הפרט. לא פלא שעסקנו הרבה בצד הפרטי שלנו, אבל שכחנו שהוא כלי לנשמה הכללית. ועכשיו, היא מתגלה בתוכנו, והיא מעניקה לנו את העוצמות. האויבים שלנו יודעים שיש לנו חוסן פנימי ואותו הם רוצים למוטט. אלא שבשעת צרה הכוח הזה צף וממנו שואב כל אחד מאתנו את יכולת ההתמודדות שלו - אם זה בעורף, זה בא לידי ביטוי במחוזות ובמשימות שהאדם נדרש אליהם, ואם בחזית - זה מתבטא במוטיבציה הגבוהה להפליא, ללחימה.

הגמרא במסכת תענית יא מתייחסת לאמירה "שלום עליך נפשי", האם האדם יכול לפרוש מהציבור, מהאחריות ומהרגישות שנדרשת ממנו ולנעול את עצמו? אז נכון שמצד הנפש יש לו קושי כי הנפש מחברת אותו למציאות על כל הכאב והסיכוכים שבה. אבל, אומרת הגמרא, הנשמה מעידה בו, כיוון שאינה נותנת לו לפרוש מן הציבור אין זה אומר שצריך להתעלם מן הכאב, הכאב איננו חולשה אלא הוא מנוף לצמיחה,

המשך הסיפור מעמוד 2 <

איש מהם לא חשד שידו של בעל התשובה הקנאי בדבר.

והנה ערב אחד

בהיר ונחמד

ראהו קצין אחד...

חברו מזמן השירות הסדיר. ידידות עמוקה הייתה ביניהם אז.

"שלום לך, השתנית כל כך, האם אני יכול לדבר איתך בשפה המוכרת לנו מאז או שאצטרך ללמוד שפה שבתית תנכית או נבואית?" שאל הקצין.

נבוך מעט מדבריו אמר לו: אפשר לדבר איתי בכל שפה שתמצא רגש בלי דברים בטלים, ליצנות, רכילות, לשון הרע, גסויות..."

"אני מבין! אם כן זאת אומרת שאני צריך ללמוד ערימה של ספרי הלכה כדי שאוכל לדבר איתך." הוא אכן הרגיש היטב עד כמה כבד עליו הדיבור הטבעי והזורם, כאילו ריחיים תלויים לו על צווארו ולשונו בבואו לשוחח שיחת חולין. שפת הקודש אליה הסתגל תססה בו בעוצמה ומאז "צרות עיניה" בכל דיבור שאינו ברומו של עולם. שתיקה

שפיטלו ועיצבו אותי כרצונם עד שכבר לא ידעתי מי אני ומה אני. בניסי ניסים חזרתי לאחוז בהגה חיי ולהנהיגם באיזון בין רגש ושכל. אם לא אעמוד על המשמר אשב גם אני ב'מכנה העגול' ואטביע את חושי בסצינה של תאוות בשרים המרצדת על המסך. הבנת? הסרט הזה "מסליל" ומעצב תודעה באלימות רגשית נסתר. הבמאי לא מכבד את הבחירה החופשית שלי. אני כלי משחק בידו ותו לא. אבל אם תרצה - אמר לחברו - יש לי פה גמרא שעוסקת בדיני נזיקין. נוכל ללמוד יחד מה דינו של חקלאי ש"נסתחפה שדהו..."

הקצין נכלם ושתק.

הם יצאו חרש מן המועדון למשמרתם המשותפת בשתיקה מתוחה.

1:30 אחר חצות. תמה משמרתם. העירו את צמד השומרים הבא ופרשו איש איש לחדרו...

הבהרה סיפורי המדור: מהם סיפורי אמת "מטושטשים" של בע"ת (ובתוכם הכותב). ורובם פרי ה"דמיון" או חלקיקי אמת ש"חברו יחדיו". אלא אם יצוין אחרת y.malka02@gmail.com

בית הספר הגבוה לעבודת המידות

ממך - תחקירי את תחום הגאווה. אמרתי לה, אם גידו לאדם כמוני, תשמע, כשאתה מתגאה חלק מהמוח שלך לא מתפקד, אולי זה יהיה סיבה לא להתגאות. התחילה לצחוק צחוק גדול, ואמרה: אנחנו התחלנו את המחקר הזה ואין ספק שנגיע לאותה מסקנה בדיוק כמו הכעס."

מחקריה פורצי הדרך של פרופסור הנדלר מלמדים שתיקון המידות, עבודה על מידת הכעס וכדומה, כדברי הרב אלישע זצ"ל, הם מפתח להתמודדות עם כל האתגרים והטראומות שכוללים בתוכם חבלי משיח. ואולי זאת התשתית המדעית לבית הספר הגבוה לעבודת המידות על שם רבנו הרב אלישע זצ"ל שעוד יקום בעתיד.

פסוקים, תורה, נביאים, כתובים, דברי חז"ל, משנה, גמרא, מדרשים, ראשונים ואחרונים - לאורך כל הדורות עד הדור שלנו. הקו הרציף העובר הוא חד משמעי: הא' שבא' שכלעדי הא' הזה אין תורה, אין אידיאולוגיה, אין כלום - זה אך ורק מידות. אך ורק."

הבסיס, לדברי הרב אלישע, לפני הכול ואחרי הכול, נמצא בממד המוסרי, בסיס המידות של האדם. לא רק בבחינת דרך ארץ שקודמת לתורה אלא בבחינת תורה ממש; תורה, נביאים, כתובים, דברי חז"ל, ראשונים ואחרונים שמאירים את הנקודה הזאת, מדגישים אותה ומעמידים אותה כבסיס וכגישה שדרכה אנו מנקים את כלי ההכרה שלנו, כדי שנוכל לקלוט לתוכנו את ההתגלות האלוהית באמת, ולהבין אותה נכון.

בתוך אותה שיחה, חשף הרב אלישע מפגש מרתק שהיה לו עם פרופסור תלמה הנדלה, חוקרת מוח ישראלית בעלת שם עולמי שעוסקת בין השאר בהשפעות הכעס על מצבי פוסט-טראומה.

הרב והפרופסור

סיפר הרב אלישע: "לפני כמה חודשים יצא לי ללמוד עם אדם שעשה שינויים גדולים בחיים שלו ברמות הרוחניות והמוסריות, ויצא לי ללמוד איתו גמרא, מסכת פסחים, בעקבות פירוש של הרב קוק. הגמרא אומרת בדרך ס"ו שיש שתי תכונות נפש מקולקלות - אחת מהן - גאווה, והשנייה היא - כעס. מי שנגוע באחת מהן אם הוא חכם חכמתו מסתלקת ממנו ואם נביא, נבואתו מסתלקת. הוא אומר לי: זה לא יכול להיות, מתי נכתבה הגמרא? - 2000 שנה. ואז הוא אומר, תשמע, אנחנו חייבים להיפגש בתל אביב באיכילוב, במעבדה לחקר המוח. מה איש פשוט יכול לעשות שם? - יש שם פרופסור תלמה הנדלה, אתה חייב לפגוש אותה. נסענו נפגשנו. לפני ארבע שנים הסתיים סבב לימוד שנשמע טוב, של נבואות ישעיהו, ירמיהו, יחזקאל, תרי"ע-ער - על ידי גויים. אתם יודעים מה? על ידי נוצרים ימ"ש. והם בסיכום הנבואות הגיעו למסקנה חד משמעית, מה שמעכב את הגאולה זה מידות ולא דעות". הם פנו לכל העולם המחקרי בכדור הארץ, שיחקרו מה קורה למוח, לדעות, כשיש מידות מקולקלות. מבין 600 מכוני מחקר, היחידה שזכתה מכל כדור הארץ לפרופסור תלמה הנדלה. "בדיוק כשהגענו למפגש הם גמרו כמעט סופית מחקר בתחום הכעס, של שלוש וחצי שנים, שאומר חד משמעית שאם תצלם אדם במצב שהוא מאבד את עשתונותו, תשים אלקטרודות שמצלמות את המוח שלו - הוא עובר אירוע מוחי, חלק מתאי המוח מתים, עוברים למצב קיפאון, הוא צריך פיזיותרפיה. הוא לא יודע את זה. אני אומר לה, תשמעי, זה כתוב בגמרא בפסחים. היא אומרת לי לא יכול להיות, לא יכול להיות דבר כזה. שמעה את הגמרא בפסחים, אז המילים 'לא יכול להיות' הפכו להיות משהו אחר. ואז אמרתי לה ככה: תשמעי, אני מאוד מבקש

השבוע זכיתי ללמוד עם חבורה יקרה ביישוב קרני שומרון לרגל אזכרת מורי ורבי הרב אלישע וישליצקי זצ"ל, שהשבוע ימלאו שבע שנים להסתלקותו. בסיום הלימוד פנתה אליי סמדי, רעייתו הגיבורה של גיבור ישראל שאול מויאל הי"ד, וסיפרה כמה קשור היה בעלה לרב אלישע ולתורתו. היא נתנה לי כמה סטיקרים שהמשפחה הוציאה לזכרו של שאול, והסבירה שהתברר לה שהרבה מהם ממש נאמרו בהשראת שיעורים ששמע שאול מהרב אלישע. לדוגמה: "אתה רוצה להיות מלך?? תעשה את אשתך מלכה!"; "אחי! פשוט תהיה אתה!" ועוד אחד שהרגשתי שממש מבטא את רוחו של הרב: "האיש הפשוט שפשוט אוהב אותך!"

גיבור נוסף שנפל במלחמה והושפע עמוקות מתורת הרב הוא יובל ניר הי"ה, בן קיבוץ כפר עציון. במכתב שכתב להוריו של גיבור ישראל דגן ורטמן הי"ה, כתב בין השאר: "אחד הדברים ששמעתי בין השאר משיעוריו של הרב אלישע וישליצקי זצ"ל זה שבדורו של משיח אחד הדברים הכי חשובים זה עבודת המידות - ולפחות במקרה שלי אני מרגיש שזה מאוד רלוונטי. זה תחום לא נוצף, אין בו הרגשות עילאיות והוא דורש עבודה פנימית ועמוקה אולם זה תנאי בסיסי והכרחי לקבלת התורה."

שני הסיפורים הקטנים האלה, מבטאים, כך נדמה לי, חלק מתהליך רוחני עמוק שהמלחמה הזאת חוללה ומחוללת בתוך החברה הישראלית. תהליך שאפשר לכנות אותו בית הספר הגבוה לתיקון המידות. פתאום מתברר למה זה היה הנושא בה"א הידיעה שהדגיש רבנו עוד ועוד, שוב ושוב, ללא הרף וללא לאות. כי זהו ההישג הרוחני הנדרש בחבלי משיח. וכל ה"בירורים" כלשון הרב, והייסורים, והמשברים והאתגרים, אינם באים אלא למען המטרה הזאת - להגביה את הקומה שלנו; לזכך, לנקות, לטהר, ולהעמיד אותנו על מי שאנחנו באמת, מתחת לכל הקליפות ומעבר לכל הזיופים והחספוסים. וגם מי שלא למדו ישירות מתורת רבנו, גילו במלחמה הזאת את קומת האמונה, הגבורה והטהרה שנמצאת כל הזמן בתשתית נשמת האומה, מורשת אבות, סגולה מכל העמים.

למה ללמוד על ענווה?

באחת השיחות, לפני כחמש-עשרה שנה, האיר הרב את הנקודה הזאת של המידות בכלל ושל מידת הענווה בפרט: "שאל אותי לפני איזה שעה בנושא אחר לגמרי חבר שהולך להצטרף לגרעין נח"ל - למה כל כך חשוב ללמוד בדור שלנו על ענווה? ובאמת, קודם כל מבחינת היחס בין מידות לבין דעות, היחס בין העולם המוסרי של האדם לבין עולם האידיאולוגיות, יש לזה, אני חושב, השלכות חינוכיות של אדם עם עצמו, בתוך משפחה, בתוך מערכות חינוכיות... אם רק נקרא את המקורות,

חופּוֹן הַבְּטָחוֹת
 ציפורה רוזנברג

וְהוֹצֵאתִי אֶת גּוֹפִי
 מִתַּתְּדָמַת וּבְרִיחָהּ

וְהִצַּלְתִּי אֶת נַפְשִׁי
 מִשְׁקִיעָה עֲצוּבָה

וְגִאֲלַתִּי אֶת רוּחִי
 לְמַחֲזוֹת תְּקֵנָה

לְזַמְּזֵם אֶת סוּף שִׁינֵנו
 בְּשִׁפְעַ דְּיֵי דִינֵנו.

וְהִבֵּאתִי אֶת יְשׁוּעִי
 לְהִדוּת עַל כָּל הַיָּשׁ

לְרִאוֹת בְּמִתְרַחֵשׁ
 סִימָן נִחְמָה מִתְמַמֵּשׁ

לְחַלְחֵל לְתוֹךְ קַרְבָּנוּ
 גְּעוּגוּעִים לְטוֹב
 שְׂרוּצִים פְּאֻבּוֹתֵינוּ

לתגובות: ziporaro@gmail.com

תורה מול מדע

שיחות עמוקות בתורה ורחבות ידע במדע - בין תורה למדע, הכפירה וביקורת המקרא, חשיבות לימודי המדע ועוד...

מאת הרב שלמה אבינר והרב ד"ר אריאל רוט

235 עמ', כ.ה. קשה

ניתן להזמין בטלפון: 02-9973168
 או באתר **החדש**: www.ChavaBooks.co.il

ניתן להשיג את כל ספרי החוצאה
 ב"דני ספרים" רח' אבן ישראל 3 ירושלים

אהבה חדשה בנישואין בגיל השלישי א'

אבד. יש לכם זיכרונות טובים, עם ערך עצמי הדדי ואהבה שלא תיעלם עקב המציאות הנוכחית. האם תהיי מוכנה שניצור זוגיות חדשה בהתאם למציאות העכשווית? עתה היא חייכה חיוך קטן שמשדר תקווה קטנה בתוך הכאב על המציאות הנתונה ושאלה: "את חושבת שאפשר? יש סיכוי להרגיש זוגיות אוהבת כמו פעם?". "נראה לי שאפשר ליצור זוגיות שונה, על גבי הזוגיות הקודמת, היציבה והטובה".

"את מציעה שנבוא שנינו? ביחד? אם אציע לו הוא יסכים, רק בשביל לעשות לי טוב. כי נראה לי שהוא כבר התייאש מעצמו... וחשוב לי לרומם אותו. לא מגיע לו לחיות ככה".

"אני חושבת שזה יהיה נפלא אם תבואו ביחד. מאמינה שבכך הוא ירגיש חשוב ומשמעותי בשבילך".

כשקמה לצאת אמרה: "אני כבר סקרנית לגבי הפגישה הבאה..."

ואני נותרתי בחדר מהורהרת אחרי שיצאה. חשבתי על איך שה' שולח מצבים שאינם בשליטתנו, ותפקידנו הוא להוציא את הטוב האפשרי מתוך המציאות הנתונה. אמרתי לעצמי שגם אני סקרנית ומחכה לפגישה הבאה.

לו. במשך שנות הנישואין, הוא נתן את כל כולו לי ולמשפחה. הרגשתי תמיד שיש לי גב. אבל הגב הזה נשבר...". ובמילים אלו, היא נשברה ובכתה בכי של אבל על מה שהיה ואיננו. לאחר שנרגעה המשיכה: "אני אוהבת אותך. באמת. אבל אני מרגישה שהקשר שלנו הפך לתפקודי. אני רק דואגת. מטפלת. מסדרת. מזכירה. אני לא מוצאת את עצמי בתוך זה, מי אני? מה אני? אני ממש מבולבלת ומותשת".

גם עמוס סובל. הוא מרגיש נטל עלי. הוא רואה את העייפות בעיניים שלי והוא שותק. אבל מי כמוני יודעת, עד כמה קוואב לו עלי ואפילו יותר מאשר על עצמו. הוא לא מוכן לקבל עזרה מבני המשפחה, כי הוא מרגיש נזקק והכל נופל עלי".

ברגע של כנות הוא אמר לי שכואב לו שבגללו אני לא חיה כמקודם ושקשה לו שאני דואגת לו כמו לילד. גם מצב הרוח שלו נעשה ירוד ואני חשה שגם האנרגיה שלי יורדת. איך אני אחזיק את עצמי? איך?"

לאחר שרותי מיצתה את כל מה שהרגישה צורך לשתף, שתקתי זמן מה, כדי לאפשר לה להיות קשובה אלי. אמרתי לה: "עם כל הכאב, זו המציאות החדשה שיש לכם. מה שהיה ביניכם לא

רותי ועמוס נשואים כבר 46 שנה. הם עברו חיים שלמים ביחד. הקימו משפחה, חיתנו ילדים, טיילו בעולם ויצרו שגרה שיש בה זוגיות יציבה ואוהבת.

אבל לפני שנה, הכול השתנה. עמוס חלה. מחלה כרונית, מתישה, שלא מסכנת את חייו, אבל שינתה את שגרת חייהם. עמוס שהיה עמוד התווך של רותי ובני המשפחה, כבר לא יכול ללכת הרבה, לא מסוגל להרים דברים, מתעייף בקלות. פעולות שפעם היו מובנות מאליהן, הפכו להיות מאמצים של ממש. לעלות מדרגות. לארגן לעצמו ארוחת בוקר ואפילו להחזיק תיק. רותי מצאה את עצמה רוב השבוע מבלה בקופת חולים, בנסיעות לבדיקות ובלי לשים לב, הפכה להיות כמו מטפלת בשביל בעלה. רותי הרגישה נטל קשה מנשוא. גם פיזי, גם רגשי וגם נפשי. היא הייתה מותשת ומבולבלת, עקב מצבים שהיא כבר לא מרגישה שחיה בזוגיות עם בעלה ולכן הגיעה אלי.

היא התישבה על הכורסא באפיסת כוחות ואני הרגשתי שמצאה אצלי פינה חמה להרשות לעצמה, להיות עם עצמה.

"...בהתחלה זה הרגיש לי טבעי. ברור שאני עוזרת

חינוך עד הלב

אורית דהן
מנהלת נועם בנים
ומאמנת רגשית זוגית

orittguvot@gmail.com

למה הילד לא מקשיב?

פרשת "וארא" פותחת באחד מהרגעים האנושיים בתורה. משה רבנו מגיע אל בני ישראל עם הבטחה אלוקית שייחלו לה: "והוצאתי", "והצלתי", "וגאלתי", "ולקחתי". הוא מדבר על חירות, על חזון, על עתיד מזהיר של עם השב לארצו. ומה התגובה של בני ישראל? התורה כותבת משפט קצר ומטלטל: "וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה מְקַצֵּר רוּחַ וּמְעַבְדֵה קֶשֶׁה".

כהורים, הסיטואציה הזו מוכרת. כמה פעמים עמדנו מול הילד שלנו, ניסינו להסביר לו משהו חשוב, ערכי, ובוודאי הגיוני, ונתקלנו בקיר אטום? אנחנו מדברים על "הגאולה" - על החשיבות של הלימודים, על דרך ארץ, על סידור החדר - והילד? פשוט לא מסוגל לשמוע. הוא מלא בהסברים. פרשת "וארא" מלמדת אותנו שיעור בחינוך: **לפני שאנחנו בודקים מה אנחנו אומרים, אנחנו חייבים לבדוק למה הילד מסוגל להקשיב.**

מהו "קוצר רוח" בבית שלנו? בני ישראל הודפים את בשורתו של משה לא מחוסר אמונה אלא מ"קוצר רוח". הנשימה שלהם הייתה קצרה. כשאדם נמצא בלחץ פיזי או רגשי, המרחב הפנימי שלו מתכווץ. הוא נמצא במצב של "הישרדות".

במציאות של ימינו, "עבודה קשה" היא לאו דווקא בניית פירמידות. עבור ילד בכיתה א', זה יכול להיות יום לימודים מתיש שבו הוא נלחם כדי להבין את האותיות. עבור נער מתבגר, זו יכולה להיות סערה חברתית או תחושת חוסר ביטחון. כשהילד חוזר הביתה "מקוצר רוח" - מותש, רעב, מתוסכל או מוצף רגשית - המילים הכי חכמות שלנו יחליקו

שנשאל "מה חוסם אותו כרגע?". כשבני הסירוב או העקשנות הם לעיתים קרובות תוצאה של עומס ולא של מרדנות, הגישה שלנו תשתנה. נהפוך ממטיפי מוסר לשותפים למסע.

טיפים:

- חוק "עשר הדקות של הנחיתה".** כשילד חוזר מבית הספר, המערכת הנפשית נמצאת בשיא הלחץ. תנו לו עשר דקות של שקט, של נשנוש קטן או סתם ישיבה על הספה. אפשרו לרווח שלו להתרחב לפני שמתחילים במטלות.
- זיהוי קושי.** בפעם הבאה שהילד אומר "לא רוצה" או מגיב בעקשנות, נסו לעצור לרגע ולשאל את עצמכם: "מה עומד מאחורי התגובה?". לפעמים "לא רוצה" הוא תרגום ל"אין לי כוח כרגע". כשתשנו את הפרשנות שלכם מ"הוא שם פס..." ל"הוא עייף/מתוסכל", התגובה שלכם תהיה הרבה יותר רגועה ויעילה.
- שימוש ב"גשר רגשי".** לפני שאתם מציעים פתרון או נותנים הוראה, שקפו את המציאות של הילד. "אני רואה שעבר עליך יום לא פשוט". כשילד מרגיש שרואים את ה"עבודה הקשה" שלו, הצורך שלו להתגונן יורד, והוא הופך פנוי יותר להקשיב לכם.
- דחו את ה"חינוך" לשעת רצון.** חינוך אמיתי לא קורה בזמן סערה. אם יש נושא עקרוני שחשוב לכם לדבר עליו, אל תעשו זאת כשהילד (או אתם) ב"קוצר רוח".
- אל תשכחו את "קוצר הרוח" שלכם.** קשה להרחיב את רוחו של הילד כשהרווח שלנו קצרה.

כ"מגן גיבורים משוח בשמן".

הטעות הנפוצה שלנו כהורים היא הניסיון "להנח" דווקא ברגעי הקושי. הילד בועט? אנחנו מתחילים הרצאה על התנהגות. הילד מסרב להכין שיעורים? אנחנו פוצחים בנאום על חשיבות ההשכלה. אבל האמת היא שבאותם רגעים, המוח של הילד סגור ללמידה. הוא ב"קוצר רוח".

אז מה עושים? לומדים מהקב"ה בפרשה. ה' לא כועס על בני ישראל על כך שלא שמעו למשה. הוא מבין שהם לא פנויים. השלב הבא הוא לא עוד דיבורים, אלא סדרת פעולות (המכות) שנועדה לשנות את המציאות הפיזית והנפשית שלהם. בחינוך, זה אומר "יחסות לפני חינוך". אם הילד סועה, המשימה הראשונה שלנו היא להרחיב לו את הרוח. לפעמים זה אומר לתת לו חיבוק בלי לומר מילה. לפעמים זה אומר להציע משהו לאכול, או פשוט לתת לו זמן "לנחות" מהיום שעבר עליו.

רק כשהנשימה חוזרת להיות ארוכה, כשהרוח מתרחבת, נוצר המקום שבו המילים שלנו יכולות להיכנס. הורה חכם הוא הורה שיועד לזהות את ה"קוצר רוח" ולומר לעצמו: "כרגע זה לא הזמן לשיעור חינוכי". לפעמים נדרש גבול ברור ובכל זאת פחות הטפה ודיבור.

כדי שהילדים שלנו ישמעו אל ה"משה" שבתוכנו, אנחנו צריכים להיות קשובים ל"עבודה הקשה" שלהם. ילד שמרגיש שהוריו מבינים כמה קשה לו, כמה המאמץ החברתי או הלימודי גובה ממנו מחיר - הוא ילד שמרגיש פחות "קצר רוח". האמפתיה שלנו היא זו שמרחיבה לו את הריאות. במקום לשאול "למה הוא לא מקשיב לי?", כדאי

הכרת הטוב - השעור של משה

בפרשת "וְאָרָא", המאבק במצרים מתחמם. ה' שולח את עשר המכות כדי להראות לפרעה ולמצרים את כוחו הגדול. אנחנו קוראים על מכת דם, צפרדע, כנים ועוד. אך אם נסתכל היטב, נגלה דבר מעניין מאד: משה רבנו, המנהיג הגדול, לא מכה בעצמו את האור ולא את העפר. במקומו, אהרן אחיו הוא זה שעושה זאת.

מדוע משה לא עשה זאת בעצמו? הרי הוא היה השליח הראשי! התשובה מלמדת אותנו שעור מסכל ב"הכרת הטוב". משה זכר שכאשר היה תינוק, היאור הגן על התבה שלו והציל את חייו מפני המצרים. לכן, הוא לא רצה להכות את המים שעזרו לו. גם כשהגיעה מכת כנים, משה לא הכה את העפר, כיון שהעפר עזר לו בעבר. חכמינו מסבירים שלמים ולעפר אין רגשות - הם דוממים. ובכל זאת, משה רבנו למד אותנו שאם אדם מקגיל את עצמו להיות אסיר תודה אפילו לטבע ולחפצים, הוא ידע להיות טוב הרבה יותר לבני אדם.

בחיי היום-יום שלנו, יש לנו המון הזדמנויות לתגלל הכרת הטוב. זה מתחיל במלה קטנה כמו "תודה" לאבא ואמא על האכל, למורה על השעור, או לחבר שהשאיל לנו עפרון. כשאנו מעריכים את הטוב שעושים עבורנו, אנחנו הופכים לאנשים שמחים ואוהבים יותר, בדיוק כמו שמשה רבנו למד אותנו בדרכך לגאולה.

שי, ערוץ הילדים

שאלות בפרשה

1. כמה מכות מופיעות בפרשת וְאָרָא?
2. מה היתה המכה הראשונה שנחתה על המצרים?
3. מי הכה במטהו על היאור כדי להתחיל את המכה?
4. למה הפך המטה של אהרן כשהוא השלך לפני פרעה?
5. באיזו מכה התמלאו בתי המצרים בחיות רעות?
6. מה היתה המכה האחרונה בפרשה?

המחשבה

מצאו למה התמונות רומזות

חידה

המילה הארוכה בתורה מצויה בפרשתנו!
מהי? (רמז: יש בה 10 אותיות)

המלצת השבוע

צפו בפרקים החדשים של "אבא ליום אחד" באתר ערוץ מאיר לילדים!

פיהוק זו הדרך של הגוף להגיד שיש לך פחות מ-20% סוללה...
לפתוח חטיף בטיול שנתי זה כמו מס הכנסה - ישר יורדים לך 30%...
למה לג'ירפה אין אסטמה? כי היא נושמת אוויר פסגות...
😊 😊 😊

הבריאה

מאת יוסי שחר
להזמנת סדנאות קומיקס: 0549-256994

הם מגיעים אל פני השטח בהתפרצויות געשיות מיוחדות ועמוקות מאד, בתוך סלע שנקרא קימברליט.

תזוהר לא לשרוף את הכיפה! מהירה שלקחתי! וואו! זו המעלית הכי מהירה שיש!

לחץ חום

יהלומים נוצרים בעומק עצום בתוך כדור הארץ, תחת לחץ וחום קיצוניים קיצוניים שדוחסים אטומי פחמן.

תחזיק מעמד! עוד קצת ואתה נוצץ! אוף! אני הופך לפחם!

המסחר ביהלומים התחיל בהודו העתיקה לפני אלפי שנים. פעם הם היו נדירים מאוד ונחשבו לאוצר מלכים.

אממ... אני מציע את האבן הנדירה הזו תמורת הגמל שלך.

מעדיף את הברזל גומי.

יהלום גולמי נראה כמו חלוק נחל פשוט. בגלל שהוא החומר הסבבי הקשה ביותר, רק יהלום אחר יכול לחתוך אותו.

אל תדאג, עם קצת אבק יהלומים, הוא יהיה כוכב! זה יהלום? זה נראה כמו אבן מהנינה.

בהלל יש כוכבים לבנים נוספים שעשויים כמעט כולם מיהלום קריסטלי ענקי! מדענים גילו כוכב כזה והעריכו שמשקלו הוא מיליארדי טריליוני קראט, הרבה יותר מכל היהלומים בכדור הארץ ביחד.

הידעת?

צריך אדם לנצח את החלישות הנפשית שבקרבנו. ואפילו אם היא באה מצד קדושה ויראת שמים, מכל מקום היא בעצמה מדה רעה היא שמאבדת את כל כשרון וכל מעלות הקודש. וצריך אדם לזכך את מדת יראת שמים ויראת חטא שלו, שלא ישאר בהן שום רושם של חולשה ורפיון. ד' עז לעמו יתן.

שמונה קבצים ח, צב

על סדר היום הרב שלמה אבינר

של האורתודוקסים.
ש: הרב מדבר על גיורים עד כה גם בארץ?
ת: עד עכשיו הגיורים בארץ היו בסדר.
ש: הרב סומך על הגיורים של הרב...?
ת: זה לא העניין. העניין הוא שצריך סמכות אחת להחליט מיהו יהודי, וזו הרבנות הראשית לישראל.
ש: רפורמים וקונסרבטיבים הם יהודים?
ת: מחציתם של הרפורמים הם יהודים ומחציתם גויים, כי הם צאצאים של אמא גויה ואבא יהודי, שלא עברו שום גיור, לא שלנו ואפילו לא שלהם. הבעיה הולכת ומעמיקה.
ש: אפשר לצרף רפורמי למניין?
ת: זה דבר משני. זו לא הבעיה. הבעיה היא אחדות האומה.

מטרה אחרת, יבדקו האם אכן כן הוא או לא.
ש: אבל האם איננו רוצים לפתוח את היהדות לאחרים?
ת: בכל הדורות פתחנו יהדות לאחרים, אבל צריך סמכות אחת להחליט מיהו יהודי ומי לא יהודי. בזמנו, בן גוריון שאל עשרות אנשי רוח מיהו יהודי, וכולם אמרו שזה יהודי על פי ההלכה, או אמא יהודיה או גיור כהלכה. עד עכשיו דתיים וחילוניים הבינו שחייבת להיות אחדות בעם. וכך היה הקונצנזוס בלי שנכתב עד כה לגבי הסוגיה "מיהו יהודי", ובלי שום חקיקה, היה מובן מאליו לכולם, שיהודי הוא מי שיהודי על פי הלכה. כמוכן לא הלכה קונסרבטיבית, ולא הלכה רפורמית, ולא הלכה פרטית, אלא הלכה

גיור על ידי כל רב

ש: מה דעת הרב על רעיון הגיור במתן סמכות לכל בית דין לגייר?
ת: זה לא רעיון טוב. אין לעשות הפרה של חוק הגיור הנוכחי. אם עושים כן, יוצרו אנשים שלפי ב"ד א' הם יהודים ולפי ב"ד ב' הם גויים. צריך עם אחד! ארץ אחת! צבא אחד! גיור אחד!
ש: בכל מקרה, האם זה לא כך עם גיורים של רפורמים וקונסרבטיבים?
ת: לא. היום הכל מדויק. אנחנו יודעים מי יהודי ומי לא יהודי. זה יביא קטסטרופה. אנחנו עם אחד. אנחנו לא תמיד מסכימים אבל אנחנו עם אחד. ואם לא כן, זה יהיה אסון. נצטרך לנהל ספרי יחסין באורח חוקי באמריקה, וכל אדם שיטען שהוא יהודי למטרת נישואים או לכל

הרב חגי לונדין ר"מ במכון מאיר

הושך - ימי אפלה. קיפאון, בדידות וחוסר ודאות. המשטר עומד בפני ימיו האחרונים.
מכת בכורות - הבכור החשוב בכל בית, הבריח התיכון של כל משפחה - מת! בסופו של דבר הדיקטטור נופל.
שבת שלום!

עשר המכות על הדיקטטורה האיראנית!

אנחנו נכנסים כעת לימי השוכבי"ם - ראשי התיבות של שש הפרשיות הראשונות בספר שמות: שמות, וארא, בא, בשלח, יתרו, משפטים. אלו ימים שמיוחדים להשתחררות מיצרים ומתאוות, מפני שאנו קוראים בהם על יציאת מצרים.

יציאת מצרים אינה רק מאורע היסטורי אלא היא היציאה מהמיצרים שבכל דור דור. בכל דור ודור יש פרעה משלו, מי שמפריע לסדר הא-לוהי בעולם. לעתים קוראים להם פרעה, לעיתים הטלה, לעיתים מדורו או חמינאי. המכנה המשותף לכולם הוא דיקטטורה שמשעבדת את החלשים. עוד מכנה משותף: כולם שונאים את עם ישראל. בכל דור ודור עם ישראל מוציא את העולם לחרות; הרעיונות היהודיים על חופש, מוסר וצדק הם האביב של העולם כולו. ובכל דור ודור ישנו תהליך מובנה של עשר מכות שבהן דיקטטורה קורסת ואומה יוצאת לחרות:

דם - המים הופכים לדם. קריסת מקורות החיים הבסיסיים של החברה; המים "הנקיים" של הדיקטטורה מתגלים כרעל מוות. הכסף מהנפט משמש לשחיתות ולהתחמשות כנגד אויבים מדומיינים.

צפרדע - כמויות עצומות של צפרדעים שמקרקרות ברעש בלתי פוסק. אי אפשר להשתיק את הרעש שעולה מהשטח שחודר כל מרחב, רשתות חברתיות ותסיסה חברתית מערערים את יסודות המשטר.

כינים - כדוגמת עפר הארץ שהופך לכינים, טפילים זעירים שיוצרים גירוי בלתי פוסק, כך החברה מתפוררת מבפנים, הכל חושדים בכל והכל נלחמים בכל.

ערוב - חיות בר פולשות למרחב הציבורי. התמוטטות הסדר החברתי, והשתלטות של ארגוני פשיעה. אנשים אלימים מנסים לתפוס את הוואקום השלטוני.

דבר - חיסול המקנה והרכוש. קריסה כלכלית והרס תשתיות. חברה שנחנקת תחת דיכוי איננה יכולה לצמוח כלכלית וקורסת לתוך עצמה.

שחין - אוויר מזוהם שמביא למגפות. אווירה תרבותית מורעלת. מערכות התרבות שגויסו לצורך הדיכוי מתגלות בקלון.

ברד - גלידי קרח יחד עם אש יורדים מלמעלה. כוחות שונים, שבדרך כלל סותרים זה את זה, משתפים פעולה להפלת המשטר. סנקציות בינלאומיות מבחוץ ומורדים מבפנים.

ארבה - מקורות המזון העתידיים נאכלים בידי ארבה. הרס תשתיות עתידיות, הצעירים בורחים, העתיד נטרף.

בס"ד

אתה השגריר למצווה!

בחדש אדר, זו ההזדמנות שלך לקחת חלק במצוות מחצית השקל!

קבל קופת צדקה מטעם מכון מאיר, הנח אותה בבית הכנסת או במקום מרכזי וזכה את הרבים! בידיים שלך להצמיח תורה ולהוסיף אהבה ואמונה בעם ישראל!

לאחר מילוי הפרטים נציגי המכון ייצרו איתך קשר וישלחו אליך קופה

לפרטים - סרקו את הברקוד: